

КОНСОЛІДАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

ЮСПІШЕНА Ліна Василівна
*студентка 4-го курсу ОС «Бакалавр»
спеціальність «Геодезія і землеустрій»*

Науковий керівник
КОЛГАНОВА Ірина Григорівна
*к.е.н., доцент кафедри
землевпорядного проектування
Національний університет
біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна,
kolganova_i@nubip.edu.ua*

Останнім часом зростає економічна та соціальна нерівність між сільськими та міськими районами. Значна частина сільської інфраструктури ґрунтовно зруйнована, а життя в сільських населених пунктах стає все менш привабливим. Сільське господарство стало являти собою роздрібнену структуру, що складається з відносно невеликого числа великомасштабних сільськогосподарських підприємств (агрохолдингів) і мільйонної кількості мікро ферм.

Вирішальне значення для запобігання подібних ситуацій мають програми розвитку сільських територій. Ініціативи з комплексного розвитку сільських територій, що проводяться з метою підвищення якості життя, повинні передбачати поліпшення сільськогосподарського виробництва, можливостей працевлаштування, інфраструктури, комунальних послуг, житла та охорони природних ресурсів. З метою забезпечення успішної розробки та реалізації такого комплексного розвитку сільських територій обов'язково необхідно враховувати структуру землеволодіння/землекористування, що включає величезне число дрібних і роздроблених (фрагментованих) ферм, земельних ділянок [1].

Сталий розвиток села є одним із пріоритетних напрямів державної політики та передбачає збалансоване поєднання економічних, соціальних та екологічних складових. У цьому контексті особливої актуальності набуває консолідація земель сільськогосподарського призначення як інструмент раціонального використання земельних ресурсів та забезпечення сталого розвитку [2].

Розвиток сільських територій неможливий без системного підходу, який передбачає консолідацію земель. Цей процес, будучи інтегрованою частиною регіонального планування, має враховувати взаємозв'язок соціальних, економічних та екологічних аспектів. Демократичні засади та активна участь

громади є ключовими факторами успішної реалізації проєктів консолідації земель.

Роль консолідації земель у формуванні територій фермерських господарств може сприяти створенню конкурентоспроможних структур сільськогосподарського виробництва, відкриваючи перед фермерами можливості створення сільськогосподарського землекористування з меншим числом земельних ділянок, але більших за площею і кращої конфігурації, тим самим сприяючи розширенню загальної площі своїх землеволодінь/землекористування.

Згідно з останніми дослідженням, консолідація земель сприяє підвищенню продуктивності фермерських господарств: більші господарства мають вищі сімейні доходи, а виробнича ефективність зростає зі зменшення кількості розрізнених ділянок. Оренда земель виступає важливим ринковим механізмом, що сприяє процесам консолідації, вигідної як орендарям, так і орендодавцям [4].

Земельна реформа 2020 року в Україні ознаменувала перехід від централізованого управління до децентралізації та розширення прав власності. Сільськогосподарські землі стали об'єктом ринкових відносин, що стимулювало їх ефективне використання. Водночас виникли нові виклики: необхідність захисту прав власників, запобігання спекуляціям та раціонального використання ресурсів. Відсутність механізмів проти подрібнення земель призвела до розпорошення ділянок, ускладнення обробки технікою, зниження продуктивності та деградації ґрунтів. Це підкреслює потребу вдосконалення земельного законодавства та впровадження інструментів консолідації земель [3].

Сталий розвиток сільських територій є ключовою передумовою ефективної консолідації земель в Україні. Для підвищення продуктивності аграрного сектору та соціальної стабільності громад необхідний комплексний підхід, який поєднує економічні, соціальні та екологічні аспекти розвитку села. Земельна реформа яка проходила в Україні створила нові можливості для раціонального використання земель і інтеграції України до європейських стандартів. Водночас успіх консолідації земель залежить від наявності науково обґрунтованих стратегій, захисту прав власників та впровадження інноваційних механізмів управління земельними ресурсами. Лише такий підхід забезпечить сталий розвиток територій, ефективність землекористування та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки [5].

Список використаних джерел:

1. Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва
URL:
https://www.researchgate.net/publication/384786200_Konsolidacia_zemel_ak_inst_rument_stalogo_rozvitku_silskih_teritorij (дата звернення 02.02.2026 р.).

2. Про схвалення Концепції розвитку сільських територій URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-p#Text> (дата звернення 04.02.2026 р.)

3. Кваліфікаційна робота на тему: «Консолідація земель сільськогосподарського призначення» URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/21198/1/Текст_Бальмілер.pdf (дата звернення 03.02.2026р.)

4. LAND CONSOLIDATION AS A FACTOR FOR SUCCESSFUL DEVELOPMENT OF AGRICULTURE IN MOLDOVA URL: https://ageconsearch.umn.edu/record/7171?utm_source=chatgpt.com&v=pdf (дата звернення 04.02.2026 р.).

5. Sustainable Development of Rural Areas in the Conditions of Globalization: Ukrainian Realities. URL: <https://journals.aserspublishing.eu/jemt/article/view/7644> (дата звернення 04.02.2026 р.).

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«GEOPOINT»

5-6 березня 2026 року

**PROCEEDINGS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

«GEOPOINT»

March 5-6, 2026

УДК 332.2/.7:528.4/.9"364"(082)

ISBN 978-617-8798-98-7

«GEOPPOINT»: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, Україна, 5-6 березня 2026 року: матеріали конференції. Київ: НУБіП України. 2026. 332 с.

Рекомендовано Вченою радою факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 5 від 19 березня 2026 року)

У збірнику матеріалів конференції подано результати сучасних наукових досліджень за секціями: землеустрій та кадастр в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, оцінка земель, врахування збитків та управління ризиками, геопросторові технології та ДЗЗ. Розраховано для науково-педагогічних працівників, представників науково-дослідних установ, науковців, спеціалістів установ та фахівців землевпорядного напрямку, аспірантів, студентів.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове. Автори матеріалів несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей, відповідаючи принципам академічної доброчесності.

Відповідальні за випуск: І. А. Опенько, О. Д. Грищак